

Ευτύχης Μπιτσάκης

Οι γαλλικές εκλογές και η παρακμή της Αριστεράς

Η δημοκρατική Γαλλία απέκτησε λοιπόν ακροδεξιό Πρόεδρο. Οι εκλογές έγιναν, τα γεγονότα είναι γνωστά και ο Τύπος και οι τηλεοράσεις βρήκαν τώρα άλλα πεδία (ομόλογα, σκάνδαλα, πρωθυπουργικά ταξίδια κλπ.). Όμως αξίζει να «στοχα-

στούμε» πάνω στο νέο που αναδεικνύουν οι γαλλικές εκλογές.

Πρώτη αντίφαση: Πώς οι Γάλλοι που καταψήφισαν το Ευρωσύνταγμα ψήφισαν τώρα Σαρκοζί; Οι φοιτητικοί αγώνες, οι εξεγέρσεις των απόκληρων, η ενδημική ανεργία δεν είχαν κανένα

αποτέλεσμα; Βρισκόμαστε λοιπόν, διευρτώνται ορισμένοι, μπροστά σε μια συντηρητική στροφή της γαλλικής κοινωνίας; Αλλά: πρώτον, το Ευρωσύνταγμα δεν καταψηφίστηκε μόνον από την Αριστερά. Το καταψήφισαν, για αντίθετους λόγους, και οι εθνικιστές του Λεπέν, όσοι νοσταλγούν το «αυτοκρατορικό μεγαλείο» της πάλαι ποτέ αποικιοκρατικής Γαλλίας, καθώς και όσοι θίγονται από τη διαδικασία ενοποίησης του ευρωπαϊκού καπιταλισμού: και δεύτερο: η γαλλική κοινωνία δεν αποτελεί, προφανώς, ένα ομοιογενές όλον. Υπάρχει η δημοκρατική, ουμανιστική και προοδευτική Γαλλία, όπως και η εθνικιστική, η ρατσιστική, η Γαλλία του κεφαλαίου. Ένα ισχυρό μέρος της γαλλικής κοινωνίας ήταν και είναι συντηρητικό: μεγαλοαστοί, μεσαία στρώματα, μεγαλοαγρότες, γραφειοκρατία, εθνικιστές, νοσταλγοί της αποικιοκρατίας, αντικομμουνιστές.

Η συντηρητική «Γαλλία» ψήφισε πάντα Δεξιά. Συνεπώς με τον εαυτό της, ψήφισε τώρα «Σαρκό». Σύμφωνα με τις στατιστικές, στις αριστοκρατικές-μεγαλοαστικές συνοικίες ο Σαρκό πήρε 70-85% των ψήφων. Επίσης πήρε 43% των ψήφων των υπαλλήλων, 40% των ψήφων των εργατών, 25% των ψήφων των ανέργων και ένα ποσοστό από αγρότες. Επίσης ψηφίστηκε περισσότερο από ηλικιωμένους και λιγότερο από νέους (βλ. ανταπόκριση από το Παρίσι του Γ. Καυκία, *Πριν*, 20.05). Η συντηρητική λοιπόν Γαλλία ψήφισε τον συντηρητικό υποψήφιο. Η ψήφος και τώρα ήταν ταξική. Γιατί λοιπόν Σαρκό;

Επειδή το πρόγραμμά του ανταποκρινόταν στα συμφέροντα και στις προσδοκίες των προνομιούχων στρωμάτων, με τα οποία συντάχθηκε ένα σημαντικό ποσοστό εργατών και άλλων κατηγοριών του εκλογικού σώματος.

Ποιο ήταν λοιπόν το πρόγραμμα που δημιούργησε το αντιφατικό-πλειοψηφικό ρεύμα υπέρ του εκφραστή ενός ακραίου νεοφιλελευθερισμού;

Ο Σαρκοζί υποσχέθηκε να αντιμετωπίσει τη «βαθιά κοινωνική κρίση» της Γαλλίας. Ποια «κρίση»; Πριν απ' όλα την κρίση εργασίας. «Να τοποθετήσουμε την εργασία, την αξιοκρατία και το σεβασμό στην καρδιά του κοινωνικού μας σχεδίου». Ωραία λόγια, όπως και η ταπεινότητα και η ηθική του δικού μας πρωθυπουργού. Ωραία! Και με ποιο τρόπο; Πρώτα και προπαντός: με πίστη στη δύναμη της αγοράς, που δημιουργεί πλούτο και εξασφαλίζει την ανεξαρτησία της Γαλλίας. Αλλά, ως γνωστόν, η αγορά δεν δημιουργεί πλούτο. Πλούτο δημιουργεί η εργασία. Η εργασία όμως, κατά τον Σαρκό, περνάει κρίση. Λοιπόν; Να την υψώσουμε λοιπόν «σε αξία». Με ποιο τρόπο; Εναντίον των 35 ωρών εργασίας, επειδή (αυτοί που εργάζονται) δουλεύουν λιγότερο και αντιστοίχως κερδίζουν λιγότερα. Να δουλεύουν λοιπόν περισσότερο, ώστε να κερδίζουν περισσότερα. Έτσι θα υπάρξει ανάπτυξη και εργασία για όλους. Έτσι θα αντιμετωπισθεί ο ανταγωνισμός. Θυσίες λοιπόν. Από ποιους; Όχι βέβαια από την εργοδοσία και το κεφάλαιο.

Αλλά η περισσότερη εργασία, από

μόνη, δεν αρκεί. Εδώ λοιπόν έρχεται ως από μηχανής θεός το νεοφιλελεύθερο δόγμα: απελευθέρωση της αγοράς εργασίας. Όχι μονιμότητα. Ένταση των ανισοτήτων. Κάποιοι θα ανέλθουν οικονομικά. Κάποιοι θα πεταχτούν στο περιθώριο. Αυτό είναι πια όχι αποτέλεσμα συγκεκριμένων κοινωνικών σχέσεων. Είναι η νέα Μοίρα. Το άτομο είναι υπεύθυνο για τον εαυτό του. Αν μείνει άνεργος, αν πεταχτεί στο περιθώριο, ας μη ζητάει ευθύνες. Φταίει ο ίδιος και η μοίρα του.

Ως εδώ ο Σαρκό δεν πρωτοτυπεί. Το ακούμε χρόνια τώρα το νεοφιλελεύθερο δόγμα, θεμέλιο μιας απάνθρωπης κοινωνίας που ευαγγελίζονται οι πολιτικοί υπηρέτες του κεφαλαίου, Θάτσερ, Μπλερ, Σαρκοζί, πειραματιζόμενοι μάγοι της Ελλάδος της φαιδράς πορτοκαλέας: φαιδράς στα λόγια, ανελέητης στην πράξη. Κρίση λοιπόν. Απελευθέρωση της «αγοράς εργασίας». (Η εργασία εμπόρευμα και ο εργάτης σώμαφορέας αυτού του ιδιότυπου εμπορεύματος που παράγει υπεραξία!) Άρση λοιπόν της μονιμότητας, όπου υπήρχε. Ο εργαζόμενος (χειρώνακτας ή «άσπρο κολάρο») να έχει μόνιμο συνοδό του το άγχος της ανεργίας. Όχι εγγυημένο κατώτερο μισθό. Αλλά αυτά δεν φθάνουν. Γιά την «κρίση» (;) της γαλλικής κοινωνίας συνολικά φταίει και κατά Σαρκοζί το «γαλλικό κοινωνικό υπόδειγμα», δηλαδή το σχετικά ισχυρό, κερδισμένο με αγώνες κοινωνικό κράτος. Εναντίον λοιπόν του «σπάταλου, αναποτελεσματικού κράτους». (Τι λεν επ' αυτού οι κ. Αλογοσκούφης και τα

λοιπά νεόφυτα του καθ' ημάς νεοφιλελευθερισμού;) Κατάργηση λοιπόν των επιδομάτων. Πληρωμή μέρους μόνο των εξόδων περίθαλψης. Το κράτος πρόνοιας να μετατραπεί σε assistanat, σε κράτος φιλανθρωπίας. Κατά τα αμερικανικά πρότυπα.

Προφανώς το γαλλικό κεφάλαιο και το συντηρητικό μέρος της κοινωνίας βρήκαν στον Σαρκοζί τον ωμό εκφραστή των συμφερόντων και των προσδοκιών τους. Αλλά αυτά δεν φτάνουν. Το «κεφάλαιο» έχει και ιδανικά. Και πριν απ' όλα το έθνος και το αυτοκρατορικό-αποικιοκρατικό μεγαλείο της Γαλλίας. Το έθνος πρέπει λοιπόν να αποκτήσει το χαμένο μεγαλείο του! (Ο Σαρκό κλπ. θα ήθελαν και τις χαμένες αποικίες της, αλλά ξέρουν ότι αυτό δεν γίνεται. Εξάλλου τις εκμεταλλεύονται «νεοαποικιακά».) Αλλά τι είναι Έθνος; Είναι άθροισμα ηθικών ατόμων. (Θυμηθείτε τις ηθικολογίες του κ. Καραμανλή και τις διατριβές του Μακαριωτάτου.) Το έθνος των ηθικών ατόμων δεν περιλαμβάνει, προφανώς, τους περιθωριακούς. Η νέα αντίληψη περί έθνους καταργεί την έννοια του πολίτη, έννοια βασική της Γαλλικής Επανάστασης (βλ. σχετικά το άρθρο της Ιλεάνας Μορώνη, Αυγή, 27.05). Δεν είναι συνεπώς τυχαίο ότι ο Σαρκοζί θέλει να σβήσει τη ριζοσπαστική κληρονομιά του Μάη του '68, ότι υβρίζει τους εξεγερμένους νέους των προαστίων-γκέτο και ότι ευαγγελίζεται μια αντιστροφή των αξιών της δημοκρατικής, ριζοσπαστικής και κομμουνιστικής παράδοσης.

Εκτός λοιπόν οι περιθωριακοί και οι

εξεγερμένοι νέοι. Και οι ξένοι; Οι μετανάστες; Ο ακροδεξιός Λεπέν είχε κερδίσει το 25% των ψηφοφόρων, ξυπνώντας με τα ξενοφοβικά και ρατσιστικά κηρύγματά του τα αντιδραστικά αντανεκλαστικά σημαντικού ποσοστού της γαλλικής κοινωνίας, ακόμη και της εργατικής τάξης.

Ο Λεπέν ήταν εναντίον των ξένων. Ο Σαρκό θεωρεί «χρήσιμους» τους μετανάστες. Αλλά ταυτόχρονα προτείνει τη δημιουργία «υπουργείου μεταναστών και εθνικής ταυτότητας». Τα «εργατικά χέρια» των μεταναστών είναι «χρήσιμα». Αλλά ο μετανάστης θα πάρει άδεια να φέρει και την οικογένειά του, μόνο αν μπορεί να τη συντηρεί χωρίς επιδόματα. Ο μοναχικός μετανάστης είναι «χρήσιμος». Αλλά όχι και παιδιά, γυναίκα και επιδόματα! Ας τους στέλνει ευρώ στο Αλγέρι, στο Καμερούν ή στην Τουρκία.

Τέλος, ο Σαρκοζί δεν είναι εναντίον της παγκοσμιοποίησης, δηλαδή της τάσης του κεφαλαίου για παγκόσμια κυριαρχία μέσα από πολέμους, εμφύλιους πολέμους και εκμετάλλευση των πρώτων υλών και της εργατικής δύναμης των «υποανάπτυκτων». Η Γαλλία «να αντιμετωπίσει την πρόκληση». Όμως ταυτόχρονα: «Επιστροφή στο έθνος». Ως γνωστόν η αστική τάξη ταύτιζε πάντα τον εαυτό της με το έθνος! Το συμφέρον της με το συμφέρον του έθνους.

Ο ακροδεξιός Σαρκοζί, γιος μεταναστών, παρουσίασε ένα συγκεκριμένο, σκληρό νεοφιλελεύθερο πρόγραμμα. Κέρδισε, λοιπόν, φυσιολογικά τη συντηρητική και την αντιδραστική Γαλλία. Και

η «σοσιαλίστρια» Σεγκολέν Ρουγιάλ, και η Αριστερά;

Η κυρία Μπιφέ, γραμματέας του ΓΚΚ, κατηγόρησε την κυρία Σεγκολέν ότι αποπροσανατολίζει το σώμα της Αριστεράς. Πράγματι, το πρόγραμμα της σοσιαλίστριας «υποψήφιας του λαού» με τις τρίχρωμες σημαίες ήταν ένα άχρωμο μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα που δεν αμφισβητούσε τις βασικές επιλογές της αστικής τάξης. Αλλά με τρίχρωμες, με ευχολόγια, με μια συνολική «επιχείρηση γοητείας» δεν είναι δυνατόν να συνεγείρει κανείς τα θύματα του γαλλικού καπιταλισμού: προλεταριάτο, μικροαγρότες, περιθωριακούς κλπ. Δίκαια λοιπόν η κυρία Μπιφέ επικρίνει την κύρια Ρουγιάλ.

Ωραία! Και η Αριστερά; Το Γαλλικό ΚΚ και η άκρα Αριστερά; Το ΓΚΚ παρουσίασε ένα άτολμο πρόγραμμα που και αυτό δεν θίγει τις επιλογές του γαλλικού κεφαλαίου: ριζική φορολογική μεταρρύθμιση. Άλλη αξιοποίηση του πλούτου των επιχειρήσεων. Χρηματοδότηση των θέσεων εργασίας. Κοινωνική και δημοκρατική επαναθεμελίωση της Ευρώπης κλπ., κ.λπ.

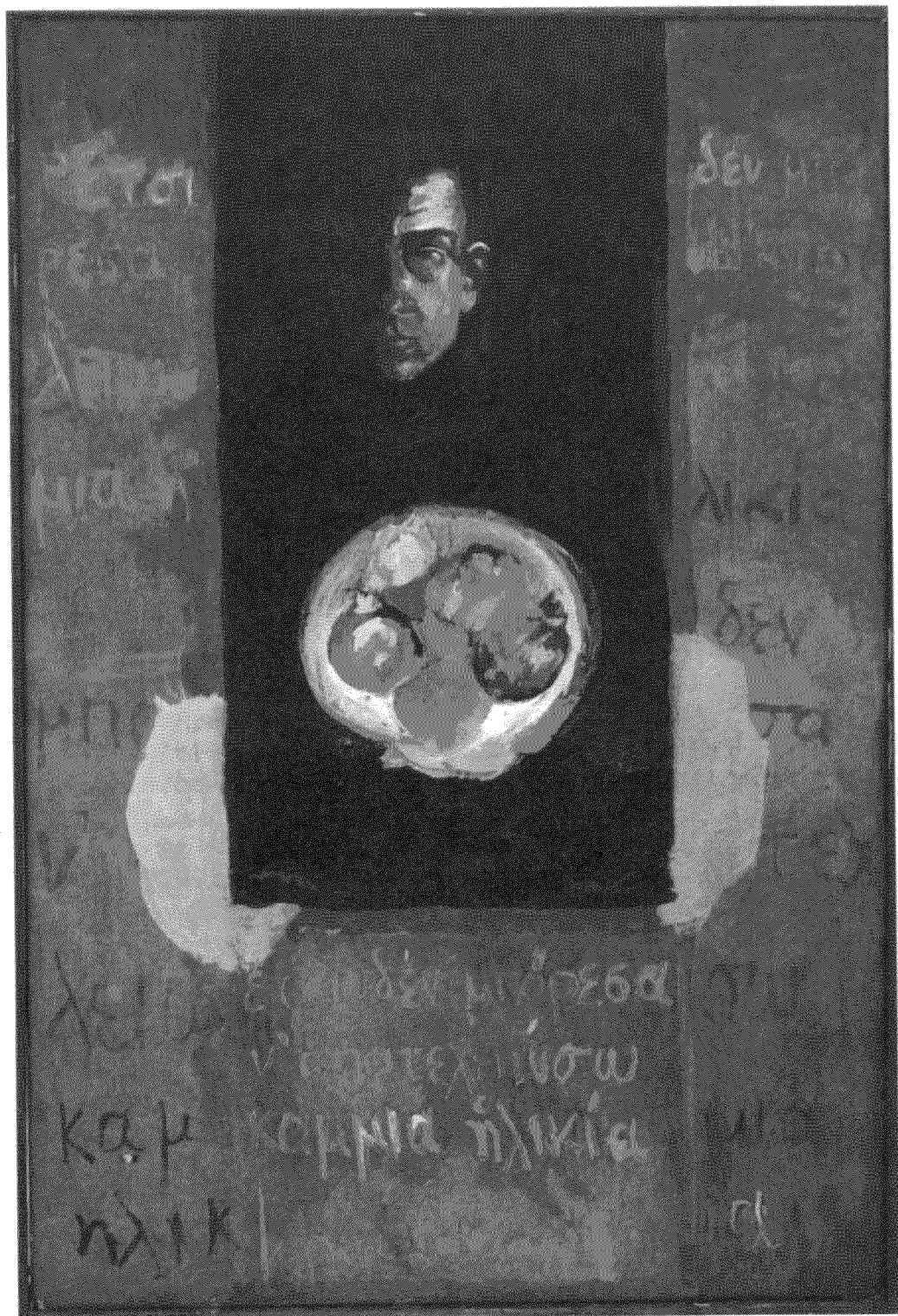
Και η ενότητα, ή έστω η συνεργασία της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς, η οποία θα αναδείκνυε μια αξιόλογη δύναμη αντίστασης και θα δημιουργούσε προϋποθέσεις για ουσιαστικότερες συγκλίσεις; Αντί κοινό, αντικαπιταλιστικό μέτωπο, ο εμφύλιος πόλεμος και κάθε οργάνωση να ρίχνει στους άλλους την ευθύνη. Συνέπεια, η καταβαράθρωση της Αριστεράς. Το ΓΚΚ, το κάποτε μεγάλο κόμμα της ευρωπαϊκής Αρι-

στεράς, που συνεχώς έφθινε τα τελευταία χρόνια, κατέληξε στο 1,93%. Τελειώσιμη καταστροφή, ή υπάρχουν ακόμα ελπίδες για ανάκαμψη; Σώθηκε μόνον ο υποψήφιος της Επαναστατικής Κομμουνιστικής Λίγκας, με ποσοστό 4,8%.

Τι φταίει λοιπόν για την προϊούσα καθίζηση του ΓΚΚ; Για τη στασιμότητα και την πολυδιάσπαση της Αριστεράς; Για την παρακμή της γαλλικής και συνολικά της ευρωπαϊκής Αριστεράς; Ως προς τα παραδοσιακά ΚΚ: έλλειψη στρατηγικής, αυταπάτες ως προς τη σοσιαλδημοκρατία, και σε σχέση αλληλοκαθορισμού, η στασιμότητα και ο εκφυλισμός της θεωρίας. Ως προς τις οργανώσεις της άκρας Αριστεράς: με όλα τα θετικά, στη θεωρία και στην πράξη, δεν μπόρεσαν να υπερβούν τα δεδομένα της καταγωγής τους. Αλλά αυτή είναι η «υποκειμενική» πλευρά. Διάφορες «θεωρίες» επιχειρούν να εξηγήσουν την παρακμή των ΚΚ και του εργατικού κινήματος συνολικά, επικαλούμενες την άνοδο του βιοτικού επιπέδου και ύπαρξη εργατικής αριστοκρα-

τίας, συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας κλπ. Αυτά είναι σωστά, αλλά ανεπαρκή, σήμερα μάλιστα με την ένταση της αντίθεσης φτώχειας-πλούτου, την οικοδόμηση κράτους καταστολής και τους νέους ιμπεριαλιστικούς πολέμους.

Πρέπει να ξεκινήσουμε από ένα εμπειρικό δεδομένο. Η ανάπτυξη του εργατικού και του κομμουνιστικού κινήματος είναι αντιστρόφως ανάλογη με την ανάπτυξη του καπιταλισμού. Πού βρίσκεται το εργατικό κίνημα σε χώρες που κάποτε ήταν πρωτοπορία: Αγγλία, Αυστρία, Ιταλία, Γαλλία; Σε χώρες που έκαναν επαναστάσεις, όπως η Βουλγαρία, η Ουγγαρία και η Γερμανία; Γιατί το ΚΚ των ΗΠΑ, της πιο αναπτυγμένης καπιταλιστικής χώρας, είναι πρακτικά ανύπαρκτο; Ποιες είναι οι βαθύτερες αιτίες αυτής της αντίφασης; Και γιατί κατέρρευσε το σοσιαλιστικό στρατόπεδο; Θα σκεφτούμε σοβαρά αυτά τα θεμελιακά ερωτήματα ή θα συνεχίσουμε να αρκούμαστε στον επαναστατικοφανή βερμπαλισμό; Στις «θεωρητικούς», αντί για την ανάπτυξη της θεωρίας;

Δημ. Σεβαστάκης, «Έτσι δεν μπόρεσα ν' αποτελειώσω καμιά ηλικία»,
απο ποίημα του Τάσου Λειβαδίτη, 1999

Δημ. Σεβαστάκης, Αυτοπροσωπογραφία, 2006-2007